

MCCB

Directie
Arbeidsverhoudingen
Afdeling Sociale Dialoog en
Arbeidsmigratie**Contactpersoon**

minszw.nl

10.2e

memo

Memo - Situatie arbeidsmigranten en het Coronavirus

Datum
15-04-2020**Onze referentie**
2020-0000054532**Aanleiding**

Via verschillende kanalen (vakbonden, Inspectie SZW, het OM, media, Kamerleden, etc.) worden er zorgen geuit over de positie van EU-arbeidsmigranten en de risico's die zij op het moment lopen qua besmetting met het Coronavirus. Tijdens een DG-overleg op 7 april is er besloten om een analyse van de problematiek te maken, alvorens er kan worden overgegaan op een landelijke aanpak. De analyse treft u aan als bijlage bij deze memo. De analyse zoomt in op de drie belangrijkste sectoren en zijn naar verwachting representatief voor de problemen in andere sectoren waar veel arbeidsmigranten werken. Het voorstel is om voor de landelijke aanpak een aanjaagteam te vormen.

Besispunten/advies/beslistermijn

- Kunt u, mede gelet op de analyse, akkoord gaan met het voorstel om een aanjaagteam in te stellen bestaande uit SZW, BZK, EZK, LNV, IenW en JenV?
- Kunt u akkoord gaan met de opdracht aan het aanjaagteam (versterken lokale-landelijke coördinatie en doen van verderstrekkende voorstellen ter verbetering van de onderliggende problematiek, ook met het oog op 1,5 meter samenleving; monitoren van tekorten en overschotten in deelsectoren)?
- In de MCCB van 28 april zal, indien akkoord, een memo worden geagendeerd met de verder invulling en opdracht aan een 'anjaagteam bescherming arbeidsmigranten'. Tevens wordt er dan een voorstel gedaan voor de bestuurlijke trekker van een aanjaagteam.

Kernpunten

Arbeidsmigranten vervullen een belangrijke rol in de Nederlandse economie. Van de grofweg 8 miljoen banen wordt 10% ingevuld door arbeidsmigranten. Vaak gaat het om werk waar beperkte opleiding voor nodig is: schoonmaak, distributie, landbouw, etc. EU-arbeidsmigranten werken veel in sectoren die in de Coronacrisis als essentieel zijn aangemerkt, bijvoorbeeld de voedselvoorziening.

Arbeidsmigranten werken vaak op tijdelijke arbeidsovereenkomsten waarbij huisvesting en transport naar en van het werk door de werkgever ter beschikking worden gesteld. Het gaat daarbij om voorzieningen die vaak niet voldoen aan de 1,5 meter afstandregel. Arbeidsmigranten verrichten fysiek werk in de essentiële sectoren en thuiswerken is geen optie (nog los van de huisvesting). Ook op het werk dienen de voorzorgsmaatregelen in acht te worden genomen, maar uit

meldingen van de vakbonden en Inspectie SZW blijkt dat hier substantiële problemen mee zijn.

De leef- en werkomstandigheden van arbeidsmigranten maken de kans op Coronabesmetting groot en vormen een risico voor de beheersing van het Coronavirus. In het buitenland (Singapore) is al gebleken dat arbeidsmigranten vanwege de leef- en werkomstandigheden een risico vormen voor de Coronabeheersing. Bovendien heeft dit effecten voor de volksgezondheid in bredere zin en kan het effecten hebben op de voedselvoorziening als veel arbeidsmigranten uitvallen door besmetting met het Coronavirus.

De verantwoordelijkheden ten aanzien van de leef- en werkomstandigheden van arbeidsmigranten zijn in Nederland belegd bij diverse instanties: gemeenten gaan over de realisatie van huisvesting en de keurmerken SNF en AKF gaan over de kwaliteit van de huisvesting. De Inspectie voor de Leefomgeving en Transport (ILT) en de Veiligheidsregio's zijn verantwoordelijk voor het toezicht op vervoer en de Inspectie SZW (ISZW) op gezond en veilig werk. Bij ernstige situaties, zoals arbeidsuitbuiting, zijn ook de RIEC (Regionale Informatie en Expertise Centra) betrokken.

Binnen de bestaande wet- en regelgeving is het belangrijk dat gecoördineerd wordt opgetreden richting werkgevers en betrokken uitzendbureaus. Hierbij doen zich grote verschillen voor tussen de regio's en is het gewenst te gaan werken met aanjaagteams zoals dat ook gebruikelijk is bij bijvoorbeeld ondermijning van de rechtstaat en de omgang met verwarde personen.

Voorstel is een aanjaagstructuur in het leven te roepen, het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, onder leiding van een bestuurlijk boegbeeld dat ambelijk ondersteund wordt door een projectorganisatie die door SZW, BZK, EZK, LNV en JenV benemt wordt. Opdracht van het aanjaagteam is tweeledig:

- (a) stimuleer de samenwerking tussen betrokken partijen om wetnaleving inclusief de coronamaatregelen te bevorderen bij werkgevers en uitzendbureaus die werken met arbeidsmigranten;
- (b) doe op korte termijn voorstellen om de werk- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten te verbeteren zodat ook het risico op coronabesmetting voor arbeidsmigranten afneemt;
- (c) monitoren van tekorten en overschotten aan arbeidsmigranten in deelsectoren en zo nodig stimuleren van arbeidsbemiddeling.

SZW zal initiatief nemen voor het starten van het aanjaagteam. Het aanjaagteam zal per sector/regio met problematiek de spelers om tafel zetten en stimuleren tot het nemen van hun verantwoordelijkheid. Indien u akkoord gaat met het instellen van een aanjaagteam, zal er op 28 april in de MCCb een stuk met de verdere uitwerking van de taken van dit team worden ingebracht.

Het voorgestelde aanjaagteam zal tevens uitvoering geven aan de motie Smeyers c.s., die verzoekt de regering te bezien welke maatregelen of inzet van toezichhouders zoals de Inspectie SZW nodig zijn om kwetsbaarheid van arbeidsmigranten te voorkomen of te beperken.

Onderliggende analyse (bijlage)

Het in kaart brengen van de problematiek bij de gehele populatie van arbeidsmigranten is op korte termijn niet mogelijk. Om een onderbouwd beeld te geven van de huidige situatie zoomt de analyse uit de bijlage in op een drietal sectoren de voedingsindustrie, distributiecentra en de agrarische sector.

Directie
Arbeidsverhoudingen
Afdeling Sociale Dialoog en
Arbeidsmigratie

Datum
15-04-2020

Onze referentie
2020-0000054532